

Protocol dalla radunonza generala dils 09-03-2024, 19:00 uras, sala Cristalla Sedrun

Tractandas:

1. Beinvegni
 2. Elecziun d'in dumbravuschs
 3. Protocol dalla davosa radunonza generala dils 11 da mars 2023
 4. Rapport annual dil president
 5. Rendaquen per igl onn 2023
 - a) presentaziun dil quen entras il cassier
 - b) rapport dils revisurs
 - c) approbaziun dil quen
 6. Preventiv 2024
 7. Projects 2024/25
 8. Informaziuns
 9. Reelecziun dad in revisur
 10. Varia
-

1. Beinvegni

Allas 19:00 uras arva il president Guido Monn la radunonza generala e beneventescha 20 personas inclus la suprastonza dalla corporaziun. In special beinvegni fa el alla geraua Nicole Giossi. L'invitaziun era vegnida publicada ella Tuatschina. Perstgisau han schau il president communal Martin Cavegn, Simeon Cavegn e Stanislaus Monn. Ei ha dau neginas objecziuns ni damondas pertuccont la gliesta da tractandas aschia che la radunonza ei aviarta.

2. Elecziun d'in dumbravuschs

Sco dumbravuschs vegn Giusep Monn proponius ed elegius cun applaus.

3. Protocol dalla davosa radunonza generala dils 11 da mars 2023

Il protocol ei staus publicaus ella Tuatschina nr. 4 dils 23-02-2024 sco era sin la pagina d'internet dall'Aua Cristalla e vegn aschia buca prelegius. Ultra da quei circulescha in exemplar questa sera denter ils seradunai per investa. La suprastonza propona dad approbar il protocol. Ei vegn mess si tscharna ed il protocol vegn approbaus unanimamein.

4. Rapport annual dil president

Introducziun:

Preziai tuts presents, stimai collegas da suprastonza. Suenter in onn astgel puspei resumar cuort dil vargau digl onn 2023. Nus havein saviu migliurar ed adattar l'infrastructura en

conducts novs sco era remplazzaments e sanaziuns considerablamein. Tier tut las fatschentas vegn naturalmein era la planisaziun per investiziuns e remeduras vid implonts existents ni era novs. Pli gronds disturbis havein nus buca giu. Quei ei segiramein d'engraziar a nies survigliader e siu substitut per il bien maun ed ina professionalitad pil manteniment. La suprastanza s'entaupa pliras ga egl onn per liquidar las fatschentas ordinarias e las lubientschas da colligiaziun tier novs objects. Vitier basegna ei bia sedutas per la planisaziun da projects e l'execuziun leutier. Per las uatgas sil plaz drova ei beinenquala flexibilitad per vegnir vinavon e tener en termins dil program da lavur. Quei el mintgaton ualti stufi e basega magari bia pazienza. Per la corporaziun eis ei fetg impurtont da haver buns partenaris e firmas enconuschentas che fan buna lavur en tutta confidanza. Cun ina buna e stretga collaboraziun dils pertucchei vegn la qualitat era dabien alla corporaziun.

Lubientschas da colligiaziun:

Per lubientschas da colligiaziun ed autras taxas havein nus astgau incassar igl onn 2023 rond CHF 155'000.00. Actualmein savein nus quintar cun ina buna activitad da baghegiar. Las taxas da colligiaziun vegnan a semover ils proxims onns en ina media sco entochen da cheu. Denton semidan las investiziuns en vischnaunca segiramein sch'il resort Dieni vegn baghegius. Leu ha la vischnaunca saviu dar la lubientscha da baghegiar avon biabein dus meins.

Infrastructura Aua Cristalla:

L'infrastructura dall'Aua Cristalla ei carschida ils davos onns considerablamein. Permanentamein vegn investau en conducts existents ed era baghegiu novas lingias da pressiu. Il provediment d'aua ei ina constanta sfida demai che la corporaziun stat cuntinuadamein avon novas cundiziuns da basa. Aschia savein nus era garantir aua avunda e da buna qualitat. La qualitat dall'aua vegn controllada periodicamein digl uffeci per la segireza da victualias e sanadad d'animals dil cantun Grischun. Quellas controllas succedan adina senza preannunzia e l'emprova d'aua vegn prida el liug tenor decisiun dil controllader dil cantun. La corporaziun sa atgnamein mo sustener quella indipendent procedura. Aschia eis ei adina garantiu aua da qualitat ed en cass d'ina eventuala contaminaziun dall'aua savess ins reagiar anetgamein.

Dumbraders d'aua:

La radunonza da vischnaunca ha decidiu ils 25 d'october 2023 da midar il sistem da taxas. Quei vul dir che las taxas annualas d'aua e las taxas da canalisaziun e serenera vegnan quintadas giu niev tenor dumbrader. Las leschas novas ein dapresent publicadas sin la pagina d'internet dalla vischnaunca. Naven dil 2026 vegn tschentau quen tenor niev sistem. Ils quens novs existan ord ina taxa fundamentala da entochen 75% dil schazetg ed il rest tenor il consum effectiv. Tenor ina decisiun dalla Dertgira Federala ston ins quintar las taxas tenor il principi da caschunader. Las taxas vegnan fixadas definitivamein suenter in onn d'emprova. Cun quei niev sistem savein era sbassar las taxas, quei che ei ussa buca pusseivel. Denton vegn ei segiramein ad esser ch'ei dat objects cun grond consum che pagan egl avegnir dapli. Primarmein eis ei ussa la sfida da schar montar las uras entras ils proprietaris, sco communicau entochen fin zecladur 2025.

Citat dalla lescha da provediment d'aua:

Art. 11 Dumbraders d'aua

1 En tut ils baghetgs colligiai al provediment d'aua ein dumbraders d'aua d'installar en in liug bein accessibels, nua ch'igl ei pusseivel d'eruir las datas sin via electronica (func eav.). Avon il dumbrader d'aua ein sclusaduirs d'installar. Igl ei scumandau da retrer aua avon il dumbrader.

Pia tut tgi che retila aua dallas corporaziuns en Tujetsch (Aua Cristalla, Ils Crauns Bugnei, Cavorgia sco era Milez) ei obligaus da montar in dumbrader!

Excepziuns dat ei, sch'ei exista negina colligiaziun cun in conduct d'aua, denton ina colligiaziun cun la canalisaziun. Per exempel tegias e clavaus. Leu vegn incassau taxas pauschalas tenor la lescha da provediment da canalisaziun.

Ei vegn presentau entginas fotos da different projects eregi ils davos treis onns (fotos).

- Sterilisaziun cun radis ultraviolets
- Sistem vertical
- Sistem horizontal
- Inscriziuns, 2023
- Tumbin per filtraziun digl arsen a Tschamut, 2023
- Il medem sistem en funcziun a Selva
- Dumbraders d'aua
- Per il mument havein nus a disposiziun 500 dumbraders d'aua
- Empustau 980 tocs per tuttas corporaziuns en Tujetsch
- Formular da retrer dumbraders d'aua
- La publicaziun ei succedida ella Tuatschina
- Vinavon vegn schau ira ora in scriver d'informaziun cun il quen a tuts abonnents
- Exempel Bogn Sedrun
- Plaz la Truaisch a Rueras, 2022
- Reservuar Val Bugnei, 2023
- Conduct circular Sedrun – Gionda, 2023
- Engrondaziun conduct e lingia circulara a Camischolas, 2021
- Remplazzament conduct Camischolas – Prau Cumin, 2021
- Niev: Conduct Zarcuns – Prau Cumin cun turbina da producir energia dil surscul

L'Aua Cristalla ha investau ils davos 10 onns 3.3 milliuns francs en infrastruttura! L'aua ei, per aunc inaga menziunar, in fetg custeivel element. Era sche nus havein il sentiment ch'ei detti avunda auu, eis ei milliuns carstgauns sin quest mund che piteschan da schitgira e scartezia d'aua! Ord quels motivs fetgel endamen a mintgin che arva la spina d'aua da haver respect da nossa abundanza d'aua. Buca slamegiar e tschuffegnar l'aua, pertgei mintga daguot ei en quei senn custeivels.

Cun quels plaid ed objecziuns siarel giu miu rapport per igl onn passau. Engraziel per vossa attenziun.

5. Rendaquen per igl onn 2023

a) presentaziun dil quen entras il cassier

Il cassier sa presentar in quen ulivau. Cheu las cefras impurtantas digl onn 2023 (2022): Total activas/passivas CHF 2'427'556.05 (2'358'718.98); entradas CHF 624'002.76 (711'262.84); expensas CHF 531'151.24 (449'832.15); surpli entradas CHF 92'851.52 (261'430.69). Las investiziuns fatgas muntan a CHF423'385.08 (2'043'426.84). Da present lavura la corporaziun cun la Banca Raiffeisen Cadi.

b) rapport dils revisurs

Tenor art. 25 dils status examineschan ils revisurs da quen mintg'onni igl entir menaschi finanzia, rapporteschan e fan proposiziuns als commembers sin radunanza generala. Il rapport vegn prelegius dad in dils revisurs. Els constateschan il suandont: «1. Il quen ei vegnius menaus correctamein e schubramein e presentaus tenor ils principis mercantils. 2. La bilanza ed il quen da gudogn e sperdita corrispundan cun la contabilitad, tut ils mussaments giavisch ei eran avon maun e la contabilitad ei vegnida menada schuber ed endretg.» Sin fundament da sias constataziuns proponan ils revisurs per mauns alla radunanza generala il suandont: «1. D'approbar il quen da gudogn e sperdita per igl onn 2023 e la bilanza per ils 31 da december 2023. 2. Da dar scarica alla suprastanza ed a tuts funcziunaris responsabels. 3. D'admetter il beinmeritau engraziament alla suprastanza ed a tuts funcziunaris per la buna lavur prestada durant igl onn ora.»

c) approvaziun dil quen

Ei vegn mess si tscharna ed il quen annual vegn approbaus unanimamein ed ei vegn dau scarica alla suprastanza.

6. Preventiv 2024

Il 2024 quintein nus cun expensas da CHF 552'500.00 e cun entradas da CHF 597'000.00, quei che munta puspei in surpli d'entradas da CHF 44'500.00.

Naven dil matg 2024 ei il surveglader Reto Monn engaschaus cun in pensum da lavur sur onn da 100%. Las lavurs vid l'infrastructura dall'Aua Cristalla creschan permanentamein ed aschia ha la suprastanza decidiu quei augment. Il surveglader vegn buca pli egl avegnir a stuer cum-pensar las sururas e far las vacanzas tenor las disposiziuns dil dretg da lavur. Igl ei indispen-sabel che tut ils luvriers han quei dretg.

Il surveglader ei confruntaus ils proxims dus onns cun bia lavur supplementara, quei surtut pervia d'ils dumbraders. A Reto lessel engraziar fetg per siu grond engaschi supplementar e giavischel tut bien e buna cuntentientscha en siu pensum cumplein.

Ei vegn mess si tscharna ed il preventiv vegn approbaus unanimamein.

7. Projects 2023/24

Remplazzar conduct Via Niregl (lavur en submission):

Sin fundament che la vischnaunca sanescha la Via Niregl en perimeter ei la suprastanza dall'Aua Cristalla dil meini dad era remplazzar il conduct. La lingia actuala datescha digl onn 1980 e fuss da principi aunc buna e stuess buca exnum vegnir sanada. Cuosts aproximatics CHF 585'000.00. Contribuziun cantun da CHF 52'000.00, restituziun sclusadurs CHF 53'000.00. La suprastanza propona da conceder il project sco era il credit.

Ei vegn mess si tscharna ed il project sco era il credit vegnan approvai e concedi unanimamein.

Conduct Dieni:

Per igl onn 2024 ei previu da prolunghir il conduct a Dieni e da construir ina lingia circulara. Il project ei gia vegnius approbaus e concedius il 2022 cun in credit da CHF 170'000.00, sut la cundiziun ch'il resort Dieni vegn baghegius. La lubientscha da baghegiar dil resort ei vegnida concedida avon dus meins entras la vischnaunca. La vischnunca vegn ad entscheiver cun sias lavurs da menar naven il dutg encunter Sum Sassi. La decisiun sch'il resort vegn baghegius duess lu esser avon maun. Cass cuntrari vegn spitgau cun tut las ulteriuras lavurs previdas dalla vart encunter Dieni. Dutg, canalisaziun e conduct d'aua.

Il plan dil conduct circular sco era il plan da hidrants supplementars vegnan presentai visualmeins.

Auto da lavur e pichet per il surveglader dalla corporaziun:

Il basegns per in auto da fatschenta ei daus. Las pretensiuns creschan onn per onn e la collaboraziun denter autras corporaziuns vegn pli stretga, quei che munta dapli lavur per nus. Il surveglader transportescha da present sclusadurs e hydrants da peisa greva cun siu auto privat, quei che donnegiescha cul temps siu vehichel. Las vias tier reservauas, stivas da ruas e tschaffadas ein buca adina bein carrablas. Sco auto da lavur ei previu in Pickup cun ina punt e cabina per 4 personas che cuosta CHF 47'000.00. Entochen uss ei quei adina succedi cun igl auto privat che vegneva indemnisaus leutier tenor il regulativ. Quei corrispunda buca pli al temps d'ozildi. Per contonscher tut ils pensums da lavur basegna ei in vehichel per carrar tier fontaunas e reservuars el raiun dalla corporaziun Aua Cristalla. La suprastanza propona da conceder in credit supplementar da CHF 47'000.00.

Ei vegn mess si tscharna ed il credit pigl auto da fatschenta vegn concedius unanimamein.

Nova fontauna plauncas Malamusa ed approvaziun:

A la radunanza generalla dils 12-03-2022 era vegniu concediu ina summa da project da CHF 20'000.00. Ussa havein survegniu las offertas definitivs e savein che quei credit tonscha per bia buca. Aschia basegna ei in credit ulteriur da rodund CHF 187'000.00. Ils motivs ein il carschament da prezis da material sco era la complexitad dil project. La suprazionza propona da conceder in credit supplementar da CHF 187'000.00.

Damian Marino: Nua vegnan quels daners investai?

Guido Monn: Lavurs dad installaziun, il foss, augment da prezis e pagas, lavurs administrativas dil cantun per lubientschas e per sclariments dad ambient ein ils motivs pertgei ch'igl augment ei aschi gronds.

Ei vegn mess si tscharna ed il credit supplementar vegn concedius unanimamein.

8. Informaziuns

Plan da finanzas:

Il cassier Dumeni retscheiva il plaid. El presenta las investiziuns ch'ei previda igl onn 2024. Vinavon presenta el era aunc ils cuosts da nos projects digl avegnir entochen il 2027.

André Schmid: In onn senza entradas ei zaco buca capeivel. La taxa fundamentala semida gie buca. Co ei quei manegiau?

Guido Monn: Cunquei che l'emprema taxaziun tenor il dumbrader succeda alla fin digl onn 2026 mauncan las entradas per quei onn. Entochen ussa sei vegniu tschentaun quen mintgama' all'entschatta digl onn (meins mars).

André Schmid: E lu sin fundament dils dumbraders. Tgei ei il motiv?

Dumeni Cavegn: 900 brevs schein nus ira ora, quei ei denton aunc basa da discussiunar. Ei sto aunc vegnir installau ed endrizzau en il niev program sil pc. Igl onn 2026 savess ins spargnar igl aconto.

Guido Monn: Far sempel la caussa e buca tenor in aconto, nus essan liquids avunda. Stuein buca adossar a nus lavur supplementara d'administraziun.

9. Reelection d'in revisur

Theodor Berther stat vinavon a disposiziun sco revisur e vegn reelegius cun in grond applaus.

10. Varia

Theodor Berther: Tgi survigilescha la montascha dils dumbraders?

Guido Monn: Nus cumprein per tuttas quater corporaziuns ils dumbraders. Tuts abbonents han da s'annunzier tier Reto Monn. Il cudisch da controlla ei per tuttas corporaziuns il medem. L'Aua Cristalla legia giu tut ils dumbraders e facturescha per las corporaziuns sco era per la vischnaunda da Tujetsch. Cun quei grond acquist da entut 980 dumbraders havein survegniu in rabat leusenter.

André Schmid: Tgei sto la vischnaunda da Tujetsch pagar all'Aua Cristalla per la lavur da Reto Monn per leger giu ils dumbraders?

Guido Monn: Engrazia per la damonda, quei ei ina caussa che nus essan vid il sclarir giu. Denton vegn probabel fatg ina cunvegna da prestaziun cun la vischnaunca per quella lavur. (Administraziun e surdar las datas alla vischnaunca.)

Giusep Monn: Co fan ins il meglier da parter si recli ils cuosts en ina casa cun pliras partidas?
Guido Monn: Ei dat pliras pusseivladads – unitads da condomini quintar giu en 1000avels. Ni da adossar sil tscheins d'affittaziun (en cass sche schau vi). Quei stat sura a mintga proprietari ed object. Metter en plirs sutdumbraders fa buca grond senn e cussegliel buca. Gest diltut vegn ei denton mai ad esser.

Guido Monn explichescha il daco che nus stuein egl avegnir installar dumbraders. Quei pervia da dus hosps da vacanzas, proprietari da habitaziuns secundaras, che han fatg protesta encunter las taxas annualas tier la vischnaunca!

Giusep Monn: Fuss ei pusseivel da producir electricitad cun l'aua che vegn giu dalla Val Bugnei en connex culla sanaziun Via Niregl.

Guido Monn: Gie quei ei pusseivel. Nus examinein quei.

Ciril Deplazes: Val Mila, pintga turbina, ei per il mument sutdimensiunada. Indemnisau sur il KEV.

Pio Hendry: Avon in miez onn ein ils presidents da tuttas corporaziuns stai ensemen. Sia proposta era da schar leger giu il Reto Monn ils dumbraders, e medemamein schar factuar la corporaziun Aua Cristalla. La corporaziun Cavgorgia indemnisass allura adequatamein.

Guido Monn: Quei ei en uorden aschia. Zacuras denton ston tschellas duas corporaziuns era agir aschia.

Damian Marino: Per nossas lavurs, che Reto Monn fa per la vischnaunca da Tujetsch, tgei indemnisascha la vischnaunca agl aquaduct persuerter?

Guido Monn: Probabel vegn fatg ina cunvegna da prestaziun cun la vischnaunca per quella lavur. (Administraziun e surdar las datas alla vischnaunca.)

Norbert Loretz: Tgei schabegia ei cun ils begls publics, survegnan lez era dumbraders?

Guido Monn: Ils begls publics vegnan buca equipei cun dumbraders. En cass da scartezia dad aua stuessan nus intervegnir.

Allas 20:25 uras terminescha Guido Monn la radunonza generala. Ei vegn regalau a mintga abonnent che ha priu part questa sera alla radunonza in pign present.

7188 Sedrun, 13-03-2024

il president
Guido Monn

igl actuar
Roger Berther